

Warszawa, dnia 7.08. 2006 r.

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu

DSP-IV-5003-106/06

Pan
Piotr Tutak
Sekretarz Stanu
Zastępca Szefa Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów

W związku z pismem z dnia 6 lipca 2006 r. DKS 583-16(4)06 stanowiącym Wystąpienie Pokontrolne, uprzejmie informuję, że uwzględniając zawarte w Wystąpieniu zalecenia podjęto następujące czynności:

- poleciłem zwrócić się do Departamentu Centrum Ogólnopolskich Rejestrów Sądowych i Informatyzacji Resortu Ministerstwa Sprawiedliwości z prośbą o przygotowanie wykazu fundacji wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, dla których właściwym ministrem jest Minister Sprawiedliwości – ze względu na rozbieżności co do liczby takich fundacji,
- poleciłem opracowanie pism do tych fundacji, które w okresie objętym kontrolą były wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, a nie nadesłały sprawozdań za ten okres, a także nie nadesłały sprawozdań w okresie późniejszym, zawierających prośbę o nadesłanie informacji, czy prowadziły działalność, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej, nadesłania wyjaśnień co do przyczyn nienadesłania sprawozdania,
- poleciłem skierowanie pism pouczających do fundacji, które w nadsyłanych sprawozdaniach nie uwzględniają wymogów ramowego zakresu określonego

w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji (Dz. U. Nr 50, poz. 529),
- poleciłem sporządzenie przez pracowników Departamentu Sądów Powszechnych krótkich notatek z analizy i oceny sprawozdań nadsyłanych przez fundacje.

Uprzejmie wskazuję, iż w świetle obowiązujących przepisów trudno jest realizować należyty nadzór nad fundacjami. Z ustawy o fundacjach nie wynikają dla tzw. właściwych ministrów żadne obowiązki o charakterze nadzorczym, ustawa wskazuje jedynie określone uprawnienia, posługując się zwrotem „może”(art.13, 14).

Odnosząc się do stwierdzenia zawartego w Wystąpieniu, że działania Ministra Sprawiedliwości w zakresie dotyczącym fundacji są niewystarczające, uprzejmie informuję, że Minister Sprawiedliwości realizując uprawnienia tzw. właściwego ministra uwzględnia różne aspekty funkcjonowania fundacji, przede wszystkim fakt, czy fundacja jest wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego, czy w danym okresie sprawozdawczym prowadziła jakąkolwiek działalność, czy korzystała ze środków publicznych, czy składała sprawozdania z innych tytułów np. z tytułu posiadania statusu organizacji pożytku publicznego, uprawnienia do nawiązek na podstawie przepisów Kodeksu karnego, prowadzenia działalności gospodarczej, a także z tytułu uzyskania środków finansowych z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej.

Jedynym źródłem informacji o działalności fundacji jest sprawozdanie z działalności, które zgodnie z art. 12 ust.2 fundacja składa corocznie właściwemu ministrowi. Wprawdzie osoby przeprowadzające kontrolę kierowały pod adresem Departamentu Sądów Powszechnych zapytania o częstotliwość, terminy i efekty kontroli przeprowadzanych w fundacjach, a także żądały udostępnienia dokumentów z kontroli (m. in. pismo z dnia 29 maja 2006r. pkt 10), to jednak takiej możliwości żaden właściwy minister nie posiada od czasu wejścia w życie ustawy z dnia 23 lutego 1991r.o zmianie ustawy o fundacjach(Dz.U. Nr 19, poz.82).

Wobec jednoznacznego brzmienia przepisu art. 12 ust.2 fundacja ma przedstawić sprawozdanie z działalności, co oznacza, że w przypadku nieprowadzenia działalności taki obowiązek nie istnieje. Podkreślić należy, że z faktu ustanowienia fundacji i uzyskania wpisu w rejestrze nie wynika obowiązek podjęcia działalności, ani też zakaz niepodejmowania żadnych działań przez jakiś czas np. z powodu braku środków finansowych.

W ustawie brak jest jednoznacznie wyrażonej podstawy prawnej do żądania od fundacji nadesłania sprawozdania, takie uprawnienie można jedynie

domniemywać na podstawie art.12 ust.2 ale opinie w tym zakresie są bardzo zróżnicowane. Osoby przeprowadzające kontrolę w Ministerstwie Sprawiedliwości, jako taką podstawę wskazywały rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001r. w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji (Dz. U. Nr 50, poz. 529), co nie jest możliwe, gdyż taka podstawa może wynikać wyłącznie z ustawy.

Za zobowiązane do złożenia sprawozdania nie mogą być również uznane fundacje nie przerejestrowane do Krajowego Rejestru Sądowego, gdyż w świetle ustawy fundacjach, bez takiego wpisu nie mogą prowadzić działalności.

Z ustawy o fundacjach nie wynika, że sprawozdanie z działalności fundacji ma mieć bezwzględnie formę określoną w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji, ustawa nie przewiduje też żadnych sankcji, jeśli sprawozdanie jest sporządzone w sposób odbiegający od określonego w rozporządzeniu. Przepisy rozporządzenia mają ułatwiać sporządzenie sprawozdania, na co wskazuje ustawodawca w delegacji do jego wydania, używając zwrotu: „ramowy zakres (...) obejmujący w szczególności najważniejsze informacje o działalności fundacji”. Ponadto wydaje się, iż jeżeli jakieś fakty nie miały miejsca w danym okresie sprawozdawczym, to nie ma potrzeby podawania informacji negatywnej tylko w tym celu, aby wykorzystać wszystkie możliwości przewidziane w rozporządzeniu.

Podkreślić należy, że zdarzają się przypadki informowania przez fundacje o nieprowadzeniu działalności w danym roku. Częściej jednak fundacje tego nie robią, czego skutkiem może być żądanie sprawozdania z działalności, mimo, iż takiej działalności w danym okresie faktycznie nie prowadziły. Wiele fundacji składa sprawozdania za okres dłuższy niż rok kumulując zdarzenia, które miały miejsce w ich działalności zwłaszcza, jeśli to nie była zbyt prężna działalność.

W moim przekonaniu brak jest przepisu ustawy, który zawierałby wymóg zgodności sprawozdania z przepisami rozporządzenia. Sprawozdanie nie może być zgodne, bądź niezgodne z rozporządzeniem, może jedynie nie zawierać wszystkich elementów wymienionych w rozporządzeniu.

Jeżeli fundacja nie podejmowała uchwał, czy też nie prowadziła żadnej działalności, to nie musi zawierać w sprawozdaniu negatywnej informacji.

Właściwy minister nie ma możliwości oceny „prawidłowości realizacji przez fundację jej celów statutowych” – może on jedynie dokonać ich oceny pod kątem zgodności z prawem.

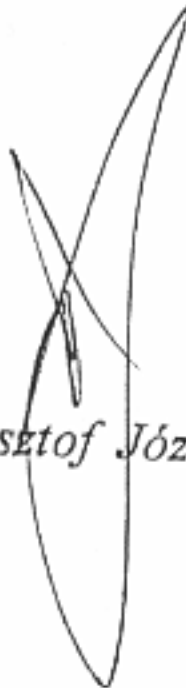
Uprzejmie zauważam, że nie może budzić zastrzeżeń sposób dokumentowania analiz sprawozdań, gdyż podobnie jak wszelkie inne czynności związane z uprawnieniami Ministra Sprawiedliwości, jako tzw. właściwego ministra nie wynikają z żadnych prawnie określonych procedur i dokonywane są w sposób ustalony przez osoby wykonujące dane czynności.

Obowiązek sporządzania okresowych informacji o fundacjach, dla których Minister Sprawiedliwości jest właściwym ministrem został włączony do zakresu obowiązków pracowników Departamentu Sądów Powszechnych, gdyż zdarza się, że o takie informacje zwracają się różne podmioty, posłowie, a także sam Minister Sprawiedliwości. W przypadku zaistnienia takiej sytuacji odpowiednią informację przygotowuje wyznaczona osoba. Na bieżąco prowadzona jest w formie graficznej informacja o statusie prawnym fundacji, dla których Minister Sprawiedliwości jest właściwym ministrem (kopię takiej informacji przekazano osobom przeprowadzającym kontrolę).

Ponadto chciałbym nawiązać do treści Protokołu Kontroli DKS 583 – 16(2)2006. W Protokole informacje o liczbie fundacji, dla których Minister Sprawiedliwości był w okresach objętych kontrolą właściwym ministrem traktuje się równoznacznie z zobowiązaniem do złożenia sprawozdania, wskazując (str.5) 58 fundacji, jako zobowiązane, podczas gdy liczba ta obejmuje również fundacje nie przerejestrowane do Krajowego Rejestru Sądowego, a także fundacje, w przypadku których od daty wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego nie upłynął rok, co oznacza, że nie miały jeszcze obowiązku złożenia „corocznego” sprawozdania. Taka sytuacja dotyczy ponad 20 fundacji, o czym informowano kontrolujących, wskazując jednocześnie na inne aspekty braku obowiązku sprawozdawczego, m.in. nie prowadzenie działalności przez fundacje w danym roku.

W Protokole (str.16) powołany został przepis ustawy o fundacjach (art.13) w brzmieniu nieobowiązującym od dnia 1 stycznia 2006r., tj. od wejścia w życie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. Nr 175, poz.1462 ze zm.).

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia mam nadzieję, iż są one wystarczające i pozwalają na dokonanie oceny problematyki realizacji uprawnień Ministra Sprawiedliwości jako właściwego ministra, w kontekście aktualnego stanu prawnego w zakresie fundacji.

Krzysztof Józefowicz